

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
TOEKOMSTIGE TENNISVELDEN
TE EDERVEEN
GEMEENTE EDE



- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Quickscan flora en fauna Toekomstige tennisvelden te Ederveen in de gemeente Ede

Opdrachtgever	DroDun Ederveen Projectontwikkeling bv Postbus 530 6710 BM Ede
Project	EDE.DDE.ECO1
Rapportnummer	14096015
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	22 oktober 2014
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. K. Wopereis
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	



Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoeksllocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	6
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	7
	4.1 Inleiding	7
	4.2 Flora- en faunawet.....	7
	4.3 Gebiedsbescherming.....	9
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	11
	5.1 Inleiding	11
	5.2 Vogels	11
	5.3 Vleermuizen	12
	5.4 Overige zoogdieren	14
	5.5 Reptielen, amfibieën en vissen.....	15
	5.6 Ongewervelden.....	16
	5.7 Vaatplanten.....	16
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	17
	6.1 Inleiding	17
	6.2 Flora- en faunawet.....	17
	6.3 Gebiedsbescherming.....	20
	6.3.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van beschermde gebieden....	20
	6.3.2 Juridisch Kader	21
	6.3.3 Ecologische Hoofdstructuur/ Gelders Natuurnetwerk	21
	6.3.4 Natura 2000.....	26
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	27

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van DroDun Ederveen Projectontwikkeling bv opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ter plaatse van de toekomstige tennisvelden te Ederveen in de gemeente Ede.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)/ Gelders Natuurnetwerk (GNN).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Ede (contactpersoon de heer C.C. Oskamp) bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

Het overige westelijke deel grenst aan een maïsakker. Ten oosten grenst de onderzoekslocatie aan een speeltuin met daarachter gelegen woningen met bijbehorende tuinen en kleine weide percelen. Ten oosten en zuiden van de onderzoekslocatie zal een nieuwbouw wijk “de Munnikerbeek” worden gerealiseerd.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 11 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.



Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving



Figuur 3. Zuidelijk deel onderzoekslocatie met aangrenzend zandpad (schoolstraat).



Figuur 4. Onderzoekslocatie vanuit westelijke richting.



Figuur 5. Westelijke grens onderzoekslocatie met aangrenzende weide perceel.



Figuur 6. Bosschage noordelijk deel onderzoekslocatie.



Figuur 7. Binnenzijde bosschage.



Figuur 8. Oostelijk deel onderzoekslocatie met aangrenzende woningen.



Figuur 9. Bosschage achtergrond en links knotbomen.



Figuur 10. Situatie mogelijke noordelijke ontsluitingsweg.



Figuur 11. Brede waterloop met elzen, oostelijk deel onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de locatie te herinrichten. De herinrichting bestaat uit de realisatie van vier tennisbanen, een clubhuis en parkeergelegenheden. De tennisbanen worden verlicht. Er zullen 4 masten worden geplaatst. De hoogte van de lichtpunten bedraagt 15 meter. Ten behoeve van de ingreep worden geen bomen gekapt of sloten gedempt. Ten behoeve van de nieuwe inrichting zijn drie varianten mogelijk.

- ✓ **Variant 1.** Bij deze variant worden de tennisbanen gerealiseerd ten zuiden van het voetbalterrein. Ter ontsluiting van het gebied zal in oostelijke richting een weg worden gerealiseerd. In figuur 12 is een tekening opgenomen van de toekomstige inrichting van variant 1.
- ✓ **Variant 2.** Bij deze variant worden de tennisbanen gerealiseerd ten zuiden van het voetbalterrein. Ter ontsluiting van het gebied zal in noordelijke richting een weg worden gerealiseerd. In figuur 13 is een tekening opgenomen van de toekomstige inrichting van variant 2.
- ✓ **Variant 3.** De ontwikkeling wordt gerealiseerd ten westen van het voetbalterrein ter plaatse van de Schras. Voor deze variant is geen tekening uitgewerkt van de toekomstige inrichting.

In de varianten 1 en 2 is de inrichting verschillend van de parkeergelegenheid en de situatie van de tennisvelden. De tennisvelden worden in toekomst mogelijk afgeschermd middels groenaanplant. De quickscan flora en fauna is getoetst aan de ingreep (drie varianten).



Figuur 12. Toekomstige inrichting onderzoekslocatie, variant 1.



Figuur 13. Toekomstige inrichting onderzoekslocatie, variant 2.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 22 september 2014. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Omtrent gebiedsbescherming zijn gegevens van de provincie Gelderland geraadpleegd. Van de gemeente Ede zijn gegevens opgevraagd uit het NDFF (nationale databank flora en fauna). Er zijn van de onderzoekslocatie geen gegevens bekend van flora en fauna.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

4.2 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren, maretak

Tabel 3 strikt beschermde soorten

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.

De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk strikt beschermd en qua beschermingsregime te vergelijken met Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Broedvogels vallen onder een aparte beschermingsgroep en zijn ingedeeld in een vijftal beschermingscategorieën (Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, 2009). Zie tabel III voor een indeling van de bescherming van broedvogels.

Tabel III. Beschermingscategorieën aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen.

Broedvogels		
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.		
Beschermingscategorie 1	nesten jaarrond beschermd, ook buiten broedseizoen	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
Beschermingscategorie 2		Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
Beschermingscategorie 3		Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
Beschermingscategorie 4		Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Beschermingscategorie 5	Nesten jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Overige broedvogels ("algemeen" voorkomen-de broedvogels)	Nesten die <i>niet</i> het hele jaar door zijn beschermd; enkel binnen broedseizoen.	Vogels die elk broedseizoen een nieuw nest maken of in staat zijn een nieuw nest te maken. De vogelnesten voor eenmalig gebruik.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel IV. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natuurbeschermingswet 1998; Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming.

Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zijn de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van Economische Zaken (via Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) of door de Provincie.

Natuurbeschermingswet 1998; Beschermde Natuurmonumenten

Beschermde Natuurmonumenten zijn gelegen buiten de Natura 2000-gebieden. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten opgeheven en gewijzigd in Beschermde Natuurmonumenten en zijn (delen van) Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden komen te vervallen. Het beschermingsregime voor Beschermde Natuurmonumenten betreft het verbod om zonder vergunning handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor de te beschermen waarden van een natuurmonument, zoals natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis ervan. Ontwikkelingen zijn wel mogelijk als door het Ministerie of de Provincie een vergunning is verleend.

Nationaal netwerk; Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechterd.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden en verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Indien van toepassing wordt tevens beoordeeld of de voorgenomen plannen een verstorend effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Dit is nader uitgewerkt in hoofdstuk 6.

5.2 Vogels

Broedvogels (nest jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 1 t/m 4)

De onderzoekslocatie vormt geschikt leefgebied voor de steenuil door de kleinschalige aard van het gebied met aanwezigheid van agrarische percelen, afgewisseld met bomensingels, boschage, en ruige randen. De soort komt volgens algemene verspreidingsgegevens voor in het buitengebied van Ederveen. De onderzoekslocatie biedt nestgelegenheid in de vorm van ingescheurde knotbomen. Binnen het noordelijke deel van de onderzoekslocatie (ter plaatse van de uitbreidingslocatie van de tennisvelden variant 1 en 2) is een singel aanwezig met knotbomen. Enkele knotbomen zijn ingescheurd en hebben holtes en spleten, waar steenuil gebruik van kan maken als nestlocatie. Eveneens zijn enkele knotbomen aan de zuidzijde gesitueerd. In figuur 14 is een voorbeeld opgenomen van één van de



Figuur 14. Knotboom ter plaatse van uitbreidingslocatie variant 1 en 2.

knotbomen die geschikt is als nestlocatie voor steenuil.

Figuur 15 geeft de singel weer waar potentiële nestlocaties aanwezig zijn voor de steenuil



Figuur 15. Globale weergave van singel met potentiële nestlocaties voor steenuil.

Met name de randen van de onderzoekslocatie vormen geschikt foerageerhabitat voor de steenuil en kunnen onderdeel uitmaken van het leefgebied van een steenuilenpaar op of in de omgeving van de onderzoekslocatie.

De bosschage en bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op aanwezigheid van roofvogel-nesten. Er zijn in de bomen op de onderzoekslocatie geen kraaiennesten of roofvogelhorsten (bui-zerd, havik) aangetroffen. Wegens het ontbreken van een dichte structuur in de bosschage zijn hier eveneens geen nestlocaties van sperwer of ransuil te verwachten. Er zijn tijdens het veldbezoek dan ook geen indicaties aangetroffen dat één van deze soorten gebruik maakt van de bosschage.

Broedvogels (nest in bepaalde gevallen jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 5)

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk hollenbroeders. Er zijn in de knotbomen op de onderzoekslocatie natuurlijke holtes en spleten aangetroffen. Er zijn verder in de bomen geen spechten hollen aangetroffen. Er zijn op de onderzoekslocatie enkele soorten uit de beschermingscategorie 5 te verwachten zoals kool- en pimpelmees en spreeuw. Voor de bomen en het groen geldt dat deze behouden blijven, zodat er geen sprake is van aantasting van broedgele-genheid.

Broedvogels (nest niet jaarrond beschermd, bescherming alleen gedurende broedseizoen)

Door de aanwezigheid van bomen en struweel zijn er op de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif. Gelet op het habitat in de omgeving zijn vogels van agrarische landschappen te verwachten, zoals weidevo-gels. Soorten als Kievit en schollekster kunnen in het akkerland voorkomen. Binnen het oostelijk deel van de onderzoekslocatie is een brede watergang aanwezig voorzien van elzen. Lang de overige zijden bevinden zich voornamelijk droogstaande greppels. In de randen van de greppels en water-gang en in de bomensingels met ruigtes kunnen broedvogelsoorten als fazant, zwartkop en wilde eend voorkomen.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. In de bos-schage op de onderzoekslocatie kunnen slaapplaatsen aanwezig zijn van soorten als houtduif of spreeuw. Dergelijke slaapplaatsen zijn niet beschermd.

5.3 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.*, 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, vale vleermuis, franjestaart, Bechstein's vleermuis, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

Enkele knotwilgen ter plaatse van de uitbreidingslocatie van de tennisvelden (variant 1 en 2) hebben geschikt spleten/ holtes die kunnen dienen als vaste rust of verblijfplaats voor vleermuizen. De locatie van de potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn weergegeven in figuur 15. De knotwilgen zijn niet goed onderhouden en zijn daardoor niet heel geschikt als verblijfplaats door het ontbreken van een goede aanvliegroute. Echter is niet op voorhand uit te sluiten dat er verblijfplaatsen van vleermui-zen aanwezig zijn, van boombewonende soorten als ruige dwergvleermuis of gewone grootoorvleer-muis, in de knotbomen. Verder zijn in de bomen op en in de directe omgeving van de onderzoekslo-catie geen potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen.

De onderzoekslocatie is verder onbebouwd, waardoor het is uitgesloten dat er verblijfplaatsen aanwezig zijn van gebouwbewonende vleermuissoorten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

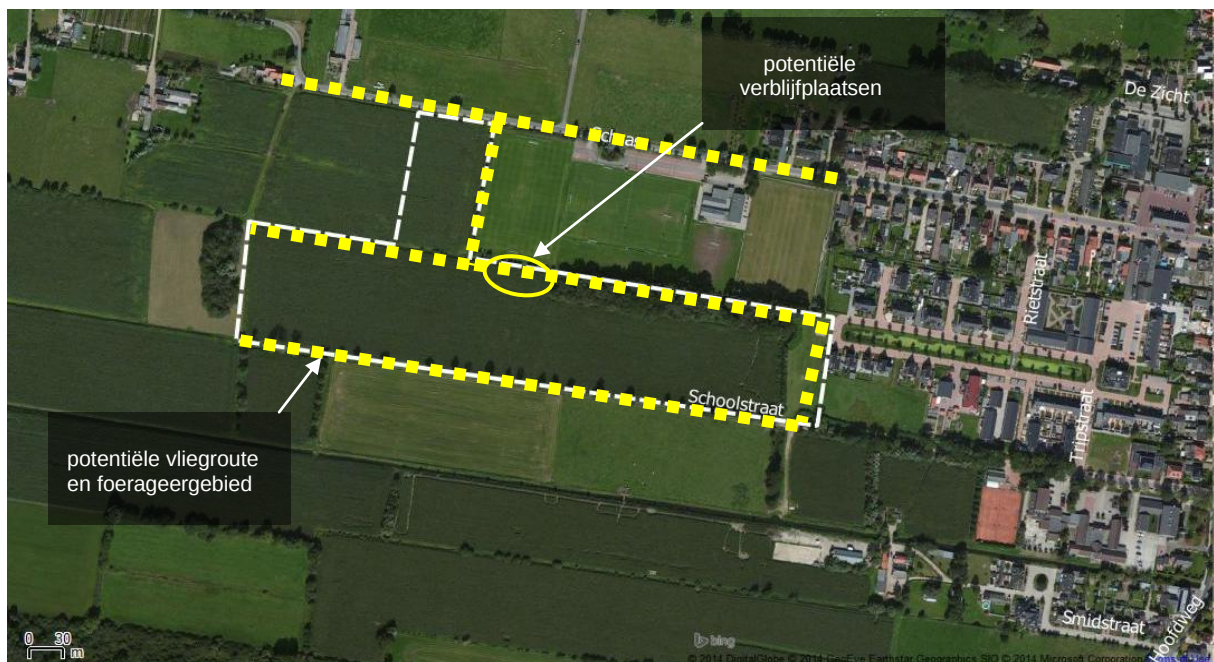
Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageergebied

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat, gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis om te foerageren. De noord- en zuidzijde van de onderzoekslocatie vormt potentieel foerageergebied voor vleermuizen. Hier zijn inheemse, oudere bomen aanwezig welke een bron van insecten vormen. Eveneens vormt de waterloop met elzen aan de oostzijde van de onderzoekslocatie een geschikt foerageerhabitat.

Vliegroute

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De bomensingels en bosschage langs de randen van de onderzoekslocatie maken deel uit van een lijnvormig element. Ter plaatse van de ontsluitingsweg in noordelijke richting (variant 2) staan elzen met een plantafstand van 6 meter langs de Schras (weg). De bomen langs de Schras, tezamen met het groene scherm van voornamelijk elzen langs het voetbalveld, kunnen eveneens onderdeel uitmaken van een potentiële vliegroute voor vleermuizen. In figuur 16 zijn de potentiële functies voor vleermuizen weer-gegeven op een luchtfoto.



Figuur 16. Overzichtskaat van de potentiële functies voor vleermuizen.

De groenelementen blijven behouden. Door de aanleg van de tennisvelden zal er een toename van verlichting plaatsvinden. Vleermuizen zijn gevoelig voor verlichting zowel bij hun verblijfplaatsen, op vliegroutes als in hun jachtgebied. In hoofdstuk 6 wordt hier verder op ingegaan.

5.4 Overige zoogdieren

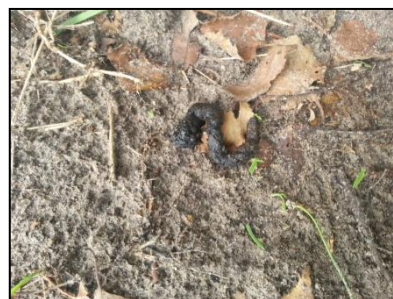
De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als egel en diverse muizensoorten. Door de aanwezigheid van de bosschage met opslag van snoeiafval, takkenhopen en het kleinschalige karakter van het gebied biedt de onderzoekslocatie eveneens een geschikt habitat voor kleine marterachtigen. Tijdens het veldbezoek zijn met name in het talud van het bosperceel (noordzijde) enkele hollen van marterachtigen aangetroffen. Naar alle waarschijnlijkheid zijn de hollen (gelet op de afmeting/ doorsnede) afkomstig van bunzing (figuur 17). De kleinere hollen kunnen afkomstig zijn van woelrat of mogelijk van wezel (figuur 18). Tijdens het veldbezoek is ontlasting (figuur 19) aangetroffen van een marterachtige alsmede prooiresten. In het middendeel van de bosschage is een vossenhol aangetroffen.



Figuur 17. Hol naar alle waarschijnlijkheid afkomstig van bunzing.



Figuur 18. Hol mogelijk afkomstig van woelrat of wezel.



Figuur 19. Ontlasting van kleine marterachtige.

Streng beschermde soorten

De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door de open structuur goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Op basis van het marginale habitat en het ontbreken van nesten kan worden gesteld dat de onderzoekslocatie geen functie heeft voor de eekhoorn.

Das komt volgens algemene verspreidingsgegevens voor in de omgeving van Ederveen. In de bosschage zijn op twee afzonderlijke plekken, westelijk (figuur 20) en oostelijk deel (figuur 21) grotere hollen aangetroffen. Bij één van de hollen is een sleepspoor zichtbaar hetgeen als kenmerk geldt van een dassenpijp. Het oostelijk gelegen hol werd gevonden te midden van dicht braamstruweel.



Figuur 20. Hol westelijk deel bosschage.



Figuur 21. Hol oostelijk deel bosschage.

Verder is gezocht naar sporen van das. In de omgeving zijn geen latrines gevonden of zichtbare wissels aangetroffen. Ten tijde van het veldbezoek werd het akkerland omgeploegd waardoor sporen gemist kunnen zijn. Doordat de randen van de bosschage grotendeels begroeid zijn met braam en het niet gaat om een dassenfamilie, maar om een enkele individu kan de reden zijn dat er geen wissels zichtbaar zijn in het landschap. Of de hollen daadwerkelijk in actueel gebruik zijn door de soort kan middels een éénmalig bezoek (veldbezoek quickscan) niet worden vastgesteld of worden uitgesloten.

5.5 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie waarnemingen bekend van hazelworm, zandhagedis, levendbarende hagedis en ringslang. De waarnemingen van deze soorten hebben naar verwachting betrekking op de nabijgelegen natuurgebieden (Utrechtse Heuvelrug en Veluwe). Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. De hazelworm wordt voornamelijk waargenomen op bos- en heideterreinen, maar maakt daarnaast gebruik van tal van verschillende habitattypes (RAVON, 2007). Doordat de onderzoekslocatie niet binnen het kerngebied van de soort valt en het habitat minder optimaal is, is het niet aanmerkelijk dat er een bestaande populatie aanwezig is.

Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende soorten waargenomen: kleine watersalamander, gewone pad, heikikker, poelkikker en bastaardkikker. De onderzoekslocatie vormt geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Op de onderzoekslocatie kunnen deze soorten beschutting vinden onder de takkenhopen, snoeiafval in de bosschage en binnen de ruige randen van de onderzoekslocatie. De waterloop die zich aan de oostzijde van de onderzoekslocatie bevindt kan onderkomen bieden aan deze soorten. Op basis van habitat zijn streng beschermde amfibieënsoorten, zoals de heikikker, op de onderzoekslocatie niet te verwachten.

Vissen

Ter plaatse van het oostelijk deel van de onderzoekslocatie is een brede waterloop aanwezig die onderkomen biedt aan vissen. De overige greppels rond de onderzoekslocatie vallen droog. Ten behoeve van de ingreep worden geen oppervlakte wateren gedempt, waardoor een overtreding in het kader van de flora en faunawet ten aanzien van vissen niet aan de orde is.

5.6 Ongewervelden

Libellen

Op de onderzoekslocatie is geen habitat aanwezig voor strengbeschermde libellensoorten. Algemene soorten kunnen voorkomen in de bredere waterloop.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectarplanten. Tijdens het veldbezoek zijn op de onderzoekslocatie enkele algemene vlindersoorten waargenomen als atalanta en kleine vos. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig.

5.7 Vaatplanten

Aangezien de onderzoekslocatie grotendeels in agrarisch gebruik is, is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. Langs de randen (houtsingels) van de onderzoekslocatie zijn met name ruderaal soorten als braam, bijvoet, grote brandnetel, fluitenkruisje aangetroffen. Verder zijn nog vaatplanten als witte dovenetel, leeuwenbek, cichorei en heggewikke waargenomen. In de bosschage zijn meerdere groeiplaatsen van de gewone salamonszegel aangetroffen. Gewone salamonszegel is niet beschermd en is een inheemse plant die algemeen voorkomt in bossen. Er zijn tijdens het veldbezoek geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat strikt beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie voorkomen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Inleiding

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

6.2 Flora- en faunawet

Algemene broedvogels

Voor de te verwachten broedvogels is een overtreding van de Flora- en faunawet eenvoudig te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of te starten. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Een inspectie op een broedgeval kan eveneens uitsluitend geven. Een versturende werking van de verlichting op algemeen voorkomende broedvogels wordt niet verwacht. Bij de keuze van de nestlocatie kunnen algemeen voorkomende broedvogels zich aanpassen aan de nieuwe situatie.

Steenuil

De steenuil is opgenomen in de Rode Lijst 2004 van bedreigde vogelsoorten, met als status kwetsbaar. Het leefgebied van de steenuil is jaarrond beschermd. Veranderingen in het leefgebied hebben grote impact op het voortbestaan van deze soort. Indien de uitbreidingslocatie van de tennisvelden gerealiseerd wordt aan de zuidzijde van de huidige terreindelen van de voetbalvereniging (variant 1 en 2), dan is een nader onderzoek noodzakelijk in hoeverre en op welke manier de steenuil van de onderzoekslocatie gebruik maakt. Door de ontwikkeling kan een steenuilenpaar verstoord raken. Aan de hand van de resultaten van het aanvullende onderzoek kan worden bepaald of ontheffing noodzakelijk is en welke mitigerende en compenserende maatregelen getroffen kunnen worden. Op dit moment zijn hiervoor onvoldoende gegevens aanwezig.

Voor variant drie, waarbij de ontwikkeling wordt gerealiseerd ten westen van de voetbalvelden aan de Schras, is ten aanzien van steenuil geen nader onderzoek noodzakelijk. Hier zijn geen potentiële nestlocaties aanwezig van de soort. Eveneens vormt de ter plaatse gelegen maïsakker geen geschikt leefgebied voor de steenuil.

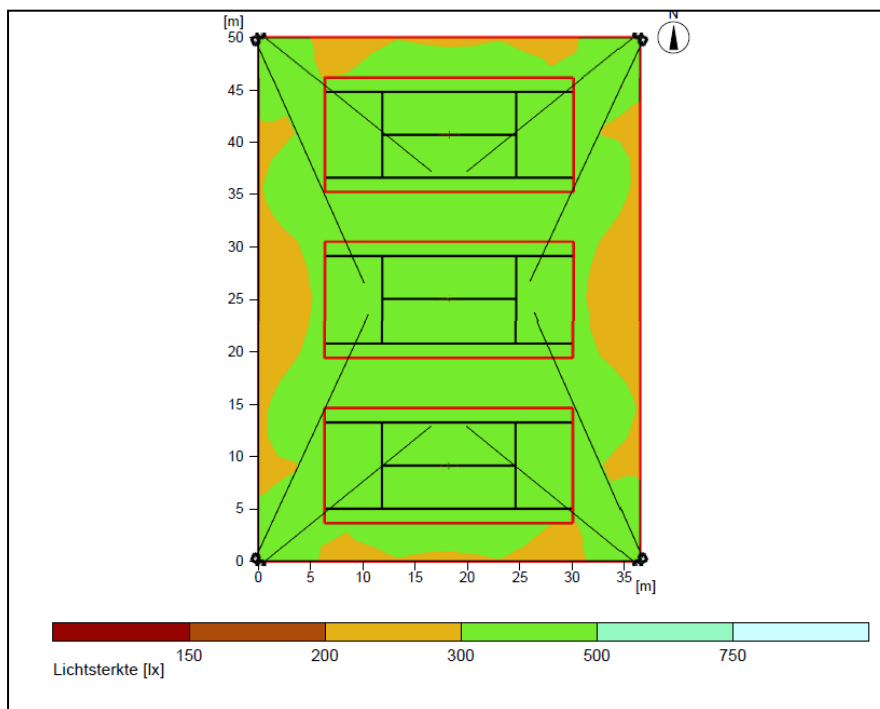
Vleermuizen

Vleermuizen zijn gevoelig voor verlichting zowel bij hun verblijfplaatsen, op vliegroutes als in hun jachtgebied.

Enkele knotwilgen ter plaatse van de uitbreidingslocatie van de tennisvelden aan de zuidzijde van de terreindelen van de voetbalvereniging (variant 1 en 2), hebben geschikte spleten/ holtes die kunnen dienen als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen. De groenelementen op de onderzoekslocatie blijven behouden. Door het overlaten van voldoende ruimte als aanvliegroute (minimaal 5 meter) en door rekening te houden met verlichting kan een eventuele overtreding van de Flora en fauna wet op vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen worden voorkomen. Dit geldt ook voor het potentiële foeragegebied en de functie die de singels kunnen hebben als vliegroute voor vleermuizen.

Indien dit niet mogelijk is wordt een nader onderzoek geadviseerd naar vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen ter plaatse van de uitbreidingslocatie evenals de foerageer- en vliegrou- te functie die de bomen kunnen hebben voor vleermuizen. Een aanvullend onderzoek in het geschikte seizoen (half april t/m september) dient dan meer uitsluitsel te geven over het gebruik van de bomen door vleermuizen.

Volgens het verlichtingsplan (Aerolux Nederland BV, Oldenzaal 11 september 2012) bedraagt maxi- maal de verlichtingssterkte op drie aan te leggen tennisvelden 456 lux. De minimale verlichtingssterk- te bedraagt 243 lux en de gemiddelde verlichtingssterkte 370 lux. Voor vleermuizen is dat een enor- me hoeveelheid licht. In vergelijking met een schemersituatie bedraagt de lichtsterkte daarvan tussen de 1 en 10 lux. Sommige soorten, zoals de watervleermuis, vliegen pas uit bij een lichtintensiteit van minder dan 1 lux, terwijl de gewone dwergvleermuis dit al doet bij rond 14 lux (Bron Zoogdiervereni- ging). Figuur 22 geeft de calculatieresultaten met betrekking tot de lichtsterkte bij de aanleg van drie tennisvelden. Het figuur laat zien dat de tennisvelden en de directe omgeving een verlichtingssterkte uitstralen tussen de 200 en 500 lux. De exacte situering van de toekomstige situatie van de tennisvel- den is echter nog niet bekend. Opgemerkt wordt dat in de varianten van vier tennisvelden wordt uit- gegaan en dat de berekening voor drie tennisvelden is uitgevoerd. Bij variant 1 en 2 is de meest noordelijk gelegen tennisbaan (baan 1) dicht op de bomen gesitueerd. Naar verwachting zal hier sprake zijn van een te hoge lichtuitstraling op de omliggende bomen. In het verlichtingsplan is uitge- gaan van standaardberekeningen. Er zijn verder geen gegevens bekend van de uitstraling en daar- mee de afname in lux naar de buitenzijde van de terreindelen toe. Opgemerkt wordt dat bij armaturen die scherp naar beneden schijnen het aantal lux snel terug kan lopen naar waardes richting 0. Gead- viseerd wordt dan ook om armaturen te gebruiken die naar beneden schijnen en daarmee zo min mogelijk strooilicht veroorzaken.



Figuur 22. Verlichtingssterkte in lux van tennisbanen en de directe omgeving.

Geadviseerd wordt voorafgaand aan de definitieve keuze voor de uitbreidingslocatie een gedetailleerd verlichtingsplan op te stellen daarmee en te voorkomen dat er lichtuitstraling plaatsvindt op de groenelementen.

Grondgebonden zoogdieren

Voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren geldt de algemene zorgplicht, die er ondermeer in voorziet dat al het redelijkerwijs mogelijke dient te worden gedaan om het doden van individuen te voorkomen. Eventueel aanwezige dieren dienen in de gelegenheid te zijn om zich te verplaatsen (of worden verplaatst) buiten de invloed van de ingreep. Verblijfplaatsen van marterachtigen en vos in de bosschage worden door de ingreep niet aangetast.

Das

Of de aangetroffen hollen in de bosschage op de onderzoekslocatie daadwerkelijk in actueel gebruik zijn door de das kan middels een éénmalig bezoek (veldbezoek quickscan) niet worden vastgesteld of worden uitgesloten. Verstoring op vaste rust- of verblijfplaatsen van de das in het aangrenzende boschage kan worden voorkomen door rust in het oostelijke deel van de onderzoekslocatie te behouden. Het westelijk gelegen hol bevindt zich op circa 50 meter afstand vanaf de toekomstige uitbreiding bij variant 1 en 2. De afstand is voldoende om te spreken van geen verstoring. Er zijn verschillende voorbeelden dat dassen in de directe omgeving van sportvelden verblijven en foerageren. Indien wordt gekozen om het gebied te ontsluiten in oostelijke richting (variant 1), waarbij de weg dicht op de bosschage komen te liggen, zal een aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn of de hollen daadwerkelijk in gebruik zijn door de soort en zal nader bepaald moeten worden wat het effect is van de ingreep en of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien wordt gekozen om het gebied te ontsluiten in noordelijke richting (variant 2) is een nader onderzoek niet noodzakelijk. De weg wordt dan gerealiseerd buiten de invloedssfeer van de bosschage. Bij variant 1 en 2 wordt wel geadviseerd de uitbreidingslocatie enigszins af te schermen van de omgeving middels een landschappelijke inpassing en deze te laten toetsen door een ecoloog of een deskundige op het gebied van dassen. Door de ingreep zal, indien een actuele verblijfplaats van das aanwezig is, circa 4.500 m² hectare akker (secundair leefgebied) verloren gaan. In de omgeving is voldoende leefgebied/ foerageergebied in de omgeving van de onderzoekslocatie aanwezig in de vorm van verkavelde grasland percelen.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Indien het nodig is (afhankelijk van verlichting en variant keuze) om een aanvullend onderzoek uit te voeren naar vleermuizen of das en er blijkt dat zich op de onderzoekslocatie een vaste rust- of verblijfplaats, belangrijk foerageergebied of een vliegroute van vleermuizen of een vaste rust- of verblijfplaats van das bevindt, treden er door de voorgenomen herontwikkeling mogelijk overtredingen op ten aanzien van de Flora- en faunawet. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf bij de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag.

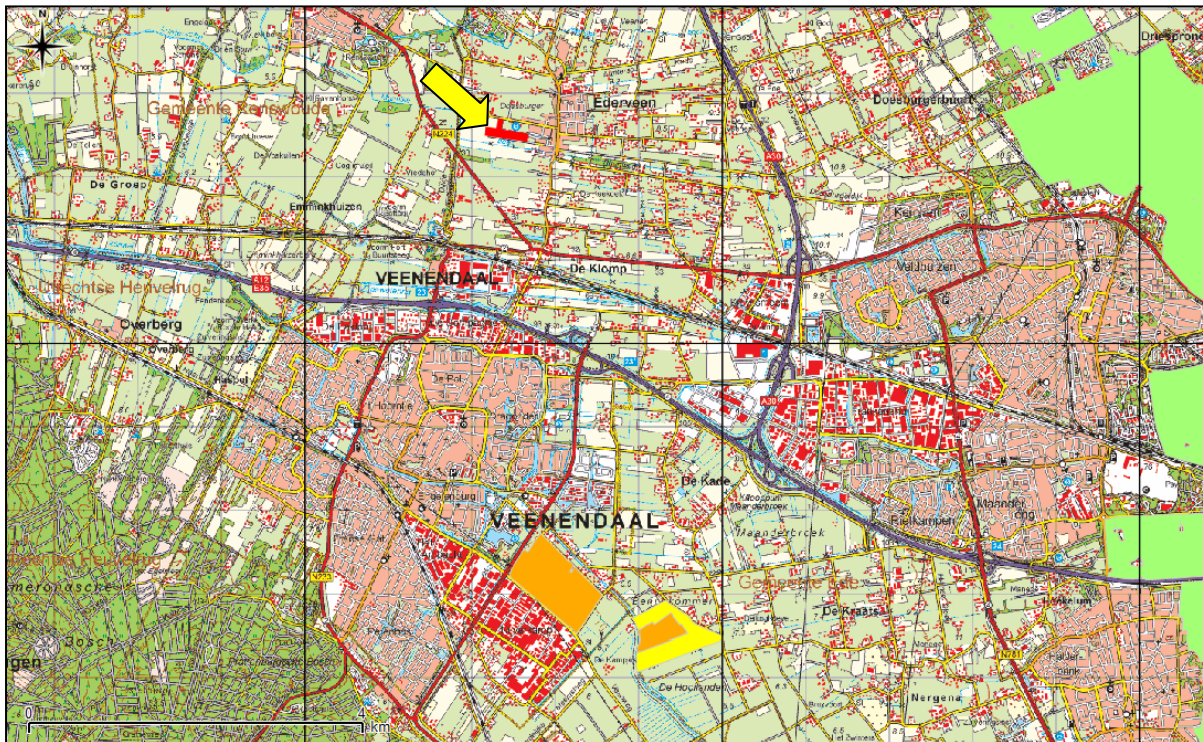
Indien het nodig is (afhankelijk van verlichting en variant keuze) om een aanvullend onderzoek uit te voeren naar steenuil en er blijkt dat zich de onderzoekslocatie deel uitmaakt van een territorium van steenuilen, treden er door de voorgenomen werkzaamheden mogelijk overtredingen op ten aanzien van de Flora- en faunawet. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven en schade aan individuen moeten worden voorkomen. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf bij de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag.

6.3 Gebiedsbescherming

6.3.1 Ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, het Binnenveld, bevindt zich op circa 4,5 kilometer afstand ten zuiden van de onderzoekslocatie. Op verdere afstand, ten oosten van de onderzoekslocatie, is de Veluwe gelegen. In figuur 23 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de Natura 2000-gebieden weergegeven.



Figuur 23. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000 gebieden Binnenveld (geel/oranje) en Veluwe (groen).

Ecologische Hoofdstructuur/ Gelders Natuur Network

De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van het Gelders Natuur Network. De onderzoekslocatie ligt echter wel in de nabijheid van een onderdeel behorend tot het netwerk. Het meest nabijgelegen onderdeel bevindt zich circa 90 meter ten zuiden van de onderzoekslocatie. Het betreffen percelen aangewezen als natuur, waaronder het natuurgebied het Allemanskampje ten zuiden van de onderzoekslocatie. In figuur 24 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Gelders Natuur Network weergegeven.



Figuur 24. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Gelders Natuur Netwerk.

6.3.2 Juridisch Kader

Ecologische Hoofdstructuur/ Gelders Natuurnetwerk

Initiatiefnemers van ingrepen binnen of in de directe omgeving van het Gelders Natuurnetwerk dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken.

Natura 2000

Initiatiefnemers van ingrepen binnen de invloedssfeer van het Natura-2000 gebieden dienen de effecten te onderzoeken. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Significante gevolgen bij Natura 2000-gebieden zijn gevolgen die in strijd zijn met de instandhoudingsdoelen van het gebied.

6.3.3 Ecologische Hoofdstructuur/ Gelders Natuurnetwerk

Kernkwaliteiten

In de provincie Gelderland worden drie categorieën binnen de EHS onderscheiden; EHS natuur, EHS verweven en EHS Verbindingszone. Binnen de nieuwe benaming van het Gelders Natuurnetwerk (concept omgevingsvisie) wordt een verwevingsgebied een Groene Ontwikkelzone genoemd.

Het plangebied is gelegen in het gebied 72 'Binnenveld'. De kernkwaliteiten van dit gebied zijn in de omgevingsvisie opgenomen.

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Het lage natte gebied tussen de droge Veluwe en de droge Utrechtse Heuvelrug met kwel en typische veenontginningspatronen.
- Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van Valleikanaal/Grift, hooilanden en trilvenen waarin zeer bijzondere vegetaties voorkomen.
- N2000-gebied Binnenveld.
- Parel Bennekomse Meent: kwelgebied met soortenrijke blauwgraslanden en moeras.
- Parel Allemanskamp: kwelgebied met soortenrijke blauwgraslanden; de kwel is afkomstig uit zowel de Veluwe als de Utrechtse Heuvelrug.
- Ecologische verbindingzone Gelderse Vallei - Rijn verbindt de schraalgrasland reservaten en vormt een groene buffer tussen Ede en Veenendaal.
- Leefgebied kamsalamander.
- Cultuurhistorische waarden van onder meer veenontginningen, waterlinie (Grebbeinie).
- Abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir.
- Ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater, waterberging.
- Alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied.

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- Ontwikkeling openheid en leegte.
- Ontwikkeling/herstel kwel.
- Ontwikkeling/herstel habitats van blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen en waar mogelijk kalkmoerassen.
- Ontwikkeling moeras- en watervogelbiotopen.
- Ontwikkeling schrale graslanden langs het Valleikanaal/Grift tussen Ederveen en Rijn.
- Ontwikkeling min of meer aaneengesloten moeras- en waterverbindingen t.b.v. o.a. vissen, amfibieën en reptielen.

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling openheid en leegte
- opheffen verdroging en herstel kwelstromen naar de natte schraallanden
- ontwikkeling moeras- en watervogelbiotopen
- ontwikkeling schrale graslanden langs het Valleikanaal/Grift tussen Ederveen en Rijn
- ontwikkeling min of meer aaneengesloten moeras- en waterverbindingen t.b.v. o.a. vissen, amfibieën en reptielen

Ecologische verbindingen met evz-model

- Gelderse Vallei - Rijn (Gelderse Vallei - Rijndal, natte as): kamsalamander, vuurvliinder, winde

De Omgevingsvisie is op 9 juli 2014 vastgesteld door PS en wordt vigerend als de Omgevingsverordening in het najaar van 2014 is vastgesteld door PS (Bron: provinciaalgeoregister).

Doordat dit nieuwe beleid nog niet van kracht is worden de toetsingscriteria aangehouden van de Ruimtelijke Verordening versie september 2010, Provincie Gelderland.

1. een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur. Onder landschapselementen wordt verstaan o.a. heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen;
2. een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingszones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS;
3. een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AMvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet;
4. een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
5. een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
6. een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van de HEN-wateren;
7. een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten;
8. een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 dB(A) wordt overschreden).

Op basis van de beschreven factoren is een analyse gemaakt van de invloed die het realiseren van landgoed kan hebben op de EHS/ GNN.

1. Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur. Onder landschapselementen wordt verstaan o.a. heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen.

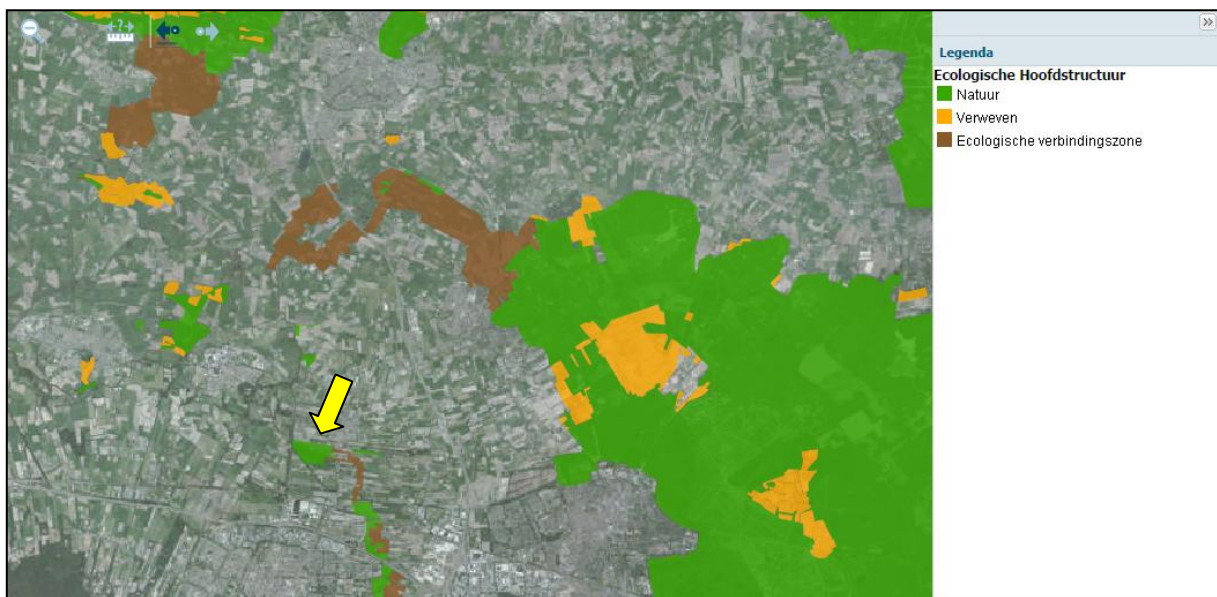
Analyse:

Oppervlakteverlies vindt plaats onder andere door de aanleg van bebouwing en verharding binnen de aangewezen terreindelen. De onderzoekslocatie is gelegen buiten de EHS/ GNN. Van vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande elementen is daarom geen sprake.

2. Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren **in verbindingsszones** en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.

Analyse:

De onderzoekslocatie is niet gelegen tussen of in een verbindingsszone of andere EHS onderdelen. De nabijgelegen verbindingsszone is noord zuid georiënteerd (figuur 25). De onderzoekslocatie heeft daarmee geen verbindende functie. Hierdoor geldt dat er geen vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren aangaande de ingreep te verwachten zijn, de omliggende EHS gebieden bereikbaar zijn voor planten en dieren. De ingreep op de onderzoekslocatie zal geen effect hebben op soorten in de nabijgelegen verbindingsszone.



Figuur 25. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de onderdelen EHS (Ecologische verbindingsszone).

3. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle **soorten** waarvoor conform de **Flora- en faunawet** bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AMvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en Faunawet.

Analyse:

Er zijn vaste rust- en verblijfplaats conform de Flora- en faunawet beschermde soorten op de onderzoekslocatie te verwachten. Het gaat daarbij om vleermuizen, steenuil en leefgebied van de das. In het kader van de Flora- en faunawet is het noodzakelijk om een overtreding op deze soorten te voorkomen en daarmee een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van ontheffingsvereiste flora- en faunawet soorten. Daartoe is in onderhavig rapport geadviseerd. Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen in het kader van de ingreep zal rekening gehouden moeten worden met verlichting zodat ook effecten op het nabijgelegen EHS gebied wordt voorkomen. Er zijn bij Econsultancy geen gegevens bekend van de uitstraling van de verlichting van de tennisbanen naar de buitentzijde van de terreindelen toe. Geadviseerd wordt nadat bekend is welke variant wordt gerealiseerd het verlichtingsplan te toetsen op de nabijgelegen EHS.

Bovendien geldt dat de onderzoekslocatie zelf niet ligt niet in de EHS/ GNN, waardoor er geen sprake is van vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van soorten in de EHS.

4. Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).

Analyse:

Bij grote natuurlijke eenheden worden grote natuurgebieden bedoeld, zoals heideterreinen of bosgebieden die een eenheid vormen. Daarvan is op de onderzoekslocatie geen sprake. Van vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden is geen sprake.

5. Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.

Analyse:

Voor de ingreep op de onderzoekslocatie geldt dat er geen belemmeringen zijn voor het verloop van natuurlijke processen. Er liggen geen grote natuurlijke eenheden in de omgeving.

6. Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van de HEN-wateren.

Analyse:

Door de ingreep op de onderzoekslocatie worden geen HEN-wateren aangetast, deze liggen niet in de omgeving.

7. Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten.

Analyse:

Circa 250 meter zuiden van de onderzoekslocatie is het natuurgebied Allemanskampje gelegen. Het Allemanskampje bezit hoge waarden en potenties voor kwelafhankelijke vegetaties. Het is in dit stadium niet duidelijk of er voor de aanleg van onder andere het clubgebouw op de onderzoekslocatie grondwaterbemaling noodzakelijk is. Kwantitatieve gegevens voor de beoordeling daarvan (bemalingsplan) is echter niet voorhanden. Door de eventuele bemaling toe te passen in het najaar (september - oktober), bij een gemiddelde laagste grondwaterstand, zijn mogelijk negatieve ecologische effecten het kleinst. Op basis van expert judgement verwacht Econsultancy dat de afstand tussen de onderzoekslocatie en het Allemanskampje dermate groot is dat een eventueel effect van tijdelijke bemaling slechts zeer beperkt zal zijn. Indien grondwaterbemaling wordt toegepast wordt geadviseerd het bemalingsplan te toetsen of de aannames correct zijn. Van verontreiniging door bijvoorbeeld afvalwater is door ingreep op de onderzoekslocatie geen sprake.

8. Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 dB(A) wordt overschreden).

Analyse:

Door de provincie Gelderland zijn stiltegebieden aangewezen. De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen of in de omgeving van een stiltegebied of stiltebeleidsgebied. Van een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting is geen sprake.

Algehele conclusie toetsing GNN/EHS

De onderzoekslocatie is buiten de GNN/ EHS gelegen en grenst niet aan een onderdeel behorende tot de EHS. De ingreep heeft geen invloed op onder andere uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren. Op basis van expert judgement verwacht Econsultancy dat de afstand tussen de onderzoekslocatie en het Allemanskampje dermate groot is dat een eventueel effect van een tijdelijke bemaling slechts zeer beperkt zal zijn. Indien grondwaterbemaling wordt toegepast wordt geadviseerd het bemalingsplan te toetsen of de aannames correct zijn. Er zijn bij Econsultancy geen gegevens bekend van de uitstraling van de verlichting van de tennisbanen naar de buitenzijde van de terreinden toe. Geadviseerd wordt nadat bekend is welke variant wordt gerealiseerd het verlichtingsplan te toetsen op de nabijgelegen EHS. De provincie Gelderland is het bevoegde gezag aangaande de EHS en zal hierin een eindoordeel hebben. Geadviseerd wordt om deze toetsing ter beoordeling voor te leggen aan de Provincie Gelderland.

6.3.4 Natura 2000

De onderzoekslocatie ligt niet in de directe nabijheid van Natura-2000 gebieden. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Voor de ontwikkeling geldt dat deze geen grote verkeersaantrekkende werking heeft. Eventuele externe effecten zoals stikstofdepositie is daardoor uitgesloten. Externe werking op beschermde natuurgebieden is gelet op afstand tot de onderzoekslocatie en de aard van de ingreep niet aan de orde.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van DroDun Ederveen Projectontwikkeling bv een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de toekomstige tennisvelden te Ederveen in de gemeente Ede.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het onderzoek heeft tot doel om in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De initiatiefnemer is voornemens de locatie te herinrichten. De herinrichting bestaat uit de realisatie van vier tennisbanen, een clubhuis en parkeergelegenheden. De tennisbanen worden verlicht. Er zullen 4 masten worden geplaatst. De hoogte van de lichtpunten bedraagt 15 meter. Ten behoeve van de ingreep worden geen bomen gekapt of sloten gedempt. Ten behoeve van de nieuwe inrichting zijn drie varianten mogelijk.

- ✓ **Variant 1.** Bij deze variant worden de tennisbanen gerealiseerd ten zuiden van het voetbalterrein. Ter ontsluiting van het gebied zal in oostelijke richting een weg worden gerealiseerd.
- ✓ **Variant 2.** Bij deze variant worden de tennisbanen gerealiseerd ten zuiden van het voetbalterrein. Ter ontsluiting van het gebied zal in noordelijke richting een weg worden gerealiseerd.
- ✓ **Variant 3.** De ontwikkeling wordt gerealiseerd ten westen van het voetbalterrein ter plaatse van de Schras.

In de varianten 1 en 2 is de inrichting verschillend van de parkeergelegenheid en de situatie van de tennisvelden. De tennisvelden worden in toekomst mogelijk afgeschermd middels groenaanplant.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel IV. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel IV. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Variant 1	Variant 2	Variant 3
Broedvogels	algemeen	Start werkzaamheden buiten het broedseizoen , geldig is de aanwezigheid van een nestlocatie	Start werkzaamheden buiten het broedseizoen , geldig is de aanwezigheid van een nestlocatie	Start werkzaamheden buiten het broedseizoen , geldig is de aanwezigheid van een nestlocatie
	jaarrond beschermd	Aanvullend onderzoek steenuil (15 februari t/m 15 april)	Aanvullend onderzoek steenuil (15 februari t/m 15 april)	
Vleermuizen	verblijfplaatsen	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan en definitieve inrichting (toetsing ecooloog)	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan en definitieve inrichting (toetsing ecooloog)	
	foerageergebied	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan	
	vliegroutes	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan	Aanvullend onderzoek (april t/m september) , mede afhankelijk van uitkomsten gedetailleerd verlichtingsplan
Grondgebonden zoogdieren		Aanvullend onderzoek naar het actuele gebruik door das. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten	Landschappelijke inpassing t.b.v. das. Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten.	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Amfibieën		Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten	Aandacht voor zorgplicht ten aanzien van algemene soorten
Gebiedsbescherming				
Natura 2000		Geen effect		
EHS/ GNN		Nadere toetsing licht. Toetsen, indien aan de orde, bemalingsplan		

GERAADPLEEGDE BRONNEN

- A.B.K. Lie. 2012 Berekeningen 3 Tennisbanen. Aerolux Nederland B.V.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay & I. Wynhoff 2006. De dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- van Delft, J., A. de Bruin & P. Frigge 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON Tijdschrift 51, 15(5): 119-132.
- Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- van Harxen, R. & P. Stroeken 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- van Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied, Den Haag.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! De Flora- en faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

websites

www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaards)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)
www.gelderland.nl (EHS en beschermde gebieden in Gelderland)
www.gelderland.nl/Kaartenencijfers

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.



Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl



E-MAIL
info@
econsultancy.nl

INTERNET
econsultancy.nl

